

การสะท้อนปัญหาสังคมจีนผ่านการดัดแปลงเรื่องสั้นสู่ภาพยนตร์
เซียงหนี่วเซียวเซียว

THE REFLECTION OF CHINESE SOCIAL PROBLEMS
THROUGH SHORT FICTION ADAPTATION INTO THE MOVIE “XIANGNÜ XIAOXIAO”

ศัลยา เอ็งฉวน^{1*} และ กนกพร นุ่มทอง²

Sanlaya Engchuan^{1*}, and Kanokporn Numtong²

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900^{1,2}
Kasetsart University, 50 Ngamwongwan Road, Ladyao Sub-district, Chatuchak District, Bangkok, 10900^{1,2}

*Corresponding author E-mail: kanokporn.n@ku.th

(Received: 21 Jan, 2022; Revised: 27 Jun, 2022; Accepted: 28 Jun, 2022)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ศึกษาการสะท้อนปัญหาสังคมจีนช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครองในยุคสาธารณรัฐจีน โดยใช้กรณีศึกษาจากภาพยนตร์ เรื่อง “เซียงหนี่วเซียวเซียว” ที่ดัดแปลงมาจากเรื่องสั้น “เซียวเซียว” โดยนำแนวคิดการดัดแปลงนวนิยาย มาเป็นแนวทางในการศึกษา และใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาองค์ประกอบการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ และข้อมูลจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมจีน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสั้น “เซียวเซียว” ของเหลียนฉงเหวิน ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจลักษณะเด่นของภาพยนตร์ในฐานะภาพสะท้อนสังคม ที่เผยเรื่องราวชีวิตของตัวละครที่ต้องเผชิญในช่วงของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปสู่สังคมสมัยใหม่ จากการศึกษาพบว่าภาพยนตร์เรื่องนี้มีกลวิธีปรับองค์ประกอบการเล่าเรื่อง คือ 1. ใช้มิติสหบทในการปรับโครงเรื่อง และเพิ่มตัวละคร โดยนำโครงเรื่องและตัวละครบางตอนมาจากเรื่องสั้น “เลี้ยวชีวิตกับตงเซิง” สะท้อนมายาคติกับการเป็น “หญิง” ในสังคมศักดินาจีนที่ตกอยู่ภายใต้ระบบปิตาธิปไตย 2. เพิ่มฉากที่เป็นเอกลักษณ์ของเซียงซีและเหตุการณ์ต่าง ๆ เผยให้เห็นความผิดปรกติด้านบุคลิกภาพของตัวละคร ซึ่งมีสาเหตุมาจากวัฒนธรรม จารีต ประเพณีของสังคมศักดินาจีน ที่กดทับ “ความเป็นมนุษย์” ส่งผลให้ตัวละครมีพฤติกรรมเก็บกดและมีความขัดแย้งภายในจิตใจ 3. ปรับเปลี่ยนมุมมองในการเล่าเรื่องให้เป็นแบบรู้รอบด้าน และมีการปิดเรื่องแบบพลิกความคาดหมายของผู้ชม โดยการปรับบทบาทของตัวละครให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสมัยใหม่ คือการให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจก

คำสำคัญ : ปัญหาสังคมจีน, ยุคสาธารณรัฐจีน, การดัดแปลง, ภาพยนตร์, เซียงหนี่วเซียวเซียว

¹ นักวิจัยอิสระ

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์

ABSTRACT

This research article studied the reflection of Chinese social problems during the change of the regime in the Republic of China by using a case study from the movie “Xiangnü XiaoXiao”, which is adapted from a short story “Xiao Xiao” by using the adaptation concept as a study guideline and using the methods of collecting information by studying the elements of storytelling of the movie and the information from books, academic papers related to Chinese society and culture, and both domestic and international research related to the short story “Xiao Xiao” of Shen Chongwen’s. To realize the prominence of the movie as an image reflecting society and revealing the story of life that the characters had to face during the social transition to a modern society, the study revealed that this movie contained the following component adaptation techniques for storytelling. 1) Intertextuality was used for adapting the plot and adding characters. The plot and characters from some chapters were brought from a short fiction “*Qiaoxiu and Dongsheng*”, reflecting the myth of being “a woman” in Chinese feudal society under a patriarchy. 2) The unique scenes of Xiangxi and different situations revealed the abnormal personalities of the character caused by the culture and customs of Chinese feudal society that suppressed “humanity,” resulting in the repression and internal conflict of the character. 3) The point of view for storytelling was adapted to be an omniscient one with the plot-twisted ending by adapting the roles of the character to be in accordance with transition to a modern society, i.e., giving precedence to individualism.

KEYWORDS: Chinese Social Problems, The Republic of China Era, Adaptation, Movie, Xiangnü XiaoXiao

บทนำ

การปฏิวัติซินไฮ่ในปี พ.ศ. 2454 ส่งผลให้การปกครองของราชวงศ์ชิงที่ติดต่อกันมาถึง 268 ปี และการปกครองระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของกษัตริย์ที่ยาวนานหลายพันปีสิ้นสุดลง และเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบบสาธารณรัฐ นำมาซึ่งความคาดหวังว่า จีนกำลังเข้าสู่รัฐสมัยใหม่และสามารถแก้ไขความตกต่ำของบ้านเมืองได้ แต่ภายใต้ระบบสาธารณรัฐกลับมีปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเมือง เกิดการต่อสู้แย่งชิงอำนาจทางทหาร ทำให้ปัญญาชนส่วนหนึ่งพยายามหาทางแก้ปัญหาในบ้านเมืองโดยเสนอแนวความคิดต่าง ๆ นำไปสู่การปฏิวัติทางภูมิปัญญา (The Intellectual Revolution) และการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมใหม่ (The New Cultural Movement) (ศิริพร ดาบเพชร, 2556, น. 106) แม้ว่าจีนได้กลายเป็นสาธารณรัฐแล้วก็ตาม ปัญญาชนบางส่วน ยังมองว่าตัวการใหญ่ที่ควรถูกกล่าวโทษ คือ วัฒนธรรมจารีตของจีน ที่ตั้งอยู่บนรากฐานปรัชญาขงจื้อ มีรูปแบบวิธีคิดที่โบราณ อ้างอิงลำดับชั้นเป็นส่วนสำคัญ ทำให้เกิดการเบียดเบียน ย่ำยีคนยากคนจน แนวคิดการบูชาบรรพชนอ้างอิงลัทธิชายเป็นใหญ่ การซื้อขายสตรี การแต่งงานแบบคลุมถุงชน การกตัญญูต่อบิด้านสตรีเพศที่ฝังรากลึกตามความเชื่อแบบปิตาธิปไตยทั้งในทางกายภาพเนื่องจากต้องทรมาน “รัดหน้าอก” ให้แบนราบหรือ “รัดเท้า” เพื่อให้มีขนาดเล็กงอ บ่งบอกถึงความงามของสตรี และในทางจิตใจโดยถูกมองว่ามีสถานะทางสังคมที่ด้อยกว่า และไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา เป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศตามแบบตะวันตก (มิตเตอร์ รานา, 2562, น. 51-55) ปัญญาชนบางส่วนที่ได้รับการศึกษาจากตะวันตกและได้รับอิทธิพลตะวันตกต้องการเปลี่ยนแปลงความคิดชาวจีน กำจัดแนวคิดขงจื้อทุกมิติ ออกไปจากสังคมและวัฒนธรรมจีน ผลที่ตามมาคือการรับเอาแบบอย่างจากชาติตะวันตกมาใช้ทั้งในด้านแนวคิดประชาธิปไตยและวิทยาศาสตร์ หรือวัฒนธรรมตะวันตก เรียกร้องให้มีการใช้ภาษาจีนราชวูร์ “ไป๋ฮว่า” (白话) แทนภาษาจีนหลวง “เหวินเหียน” (文言)

ในสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ อันจะช่วยให้คนสามัญสามารถรู้หนังสือได้ง่ายขึ้น (สิทธิพล เครือรัฐติกาล, 2555, น. 113) นอกจากนี้ ยังได้คิดค้นระบบการเมืองแบบใหม่และล้มเลิกจารีตเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายตามขนบดั้งเดิม ซึ่งเป็นขบวนการที่หนุ่มสาวชาวเมืองผู้รักชาติมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ จึงนำไปสู่การเดินทางขบวนในวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2462 หลู่ ซวี่น และตึงหลิง นักประพันธ์ที่โดดเด่นในสมัยนั้น เป็นปัญญาชนที่อาศัยผลงานวรรณกรรมเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับสังคม พยายามที่จะประณิประนอมแนวคิดชาตินิยมเข้ากับประเด็นเรื่องเพศสภาพและชนชั้น ทั้งสองไม่ใช่ปัญญาชนทั่วไป เพราะความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนเพื่อไปถึงจุดหมาย ทำให้พวกเขาแตกต่างจากคนทั่วไป พวกเขาได้ให้มุมมองที่หลากหลาย ซึ่งอธิบายยุคสมัยดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน งานเขียนและมรดกต่าง ๆ ที่พวกเขาทิ้งไว้ให้คนรุ่นหลัง จะได้รับการยกขึ้นมากล่าวอยู่เสมอ

ในช่วงจีนสมัยใหม่ (พ.ศ. 2455-2492) เป็นยุคที่ประสบความสำเร็จในด้านวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ ปราชญ์นักเขียนชื่อดังพร้อมกับผลงานงานวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก งานวรรณกรรมหลายเรื่องได้รับการขนานนามให้เป็นวรรณกรรมชิ้นเอกในวงการวรรณกรรมจีน หลังจากการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ. 2492) มีงานวรรณกรรมชิ้นเอกหลายเรื่อง ได้ดัดแปลงมาเป็นบทละครหรือภาพยนตร์ และปรากฏสู่สาธารณชนอีกครั้ง โดยใช้ศิลปะในการเล่าเรื่องอีกรูปแบบหนึ่ง (หยาง ป้อ, 2558, น. 101) ช่วงจีนสมัยใหม่เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากวัฒนธรรมเก่าเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ วรรณกรรมส่วนใหญ่สะท้อนปัญหาสังคม โดยเฉพาะสังคมระดับล่างซึ่งถูกกดขี่ทางชนชั้นและทางเพศจากประเพณี จารีต ความเชื่อหรือพิธีกรรมต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้วรรณกรรมส่วนใหญ่ในยุคนี้จึงมีเนื้อหาที่วิจารณ์แนวคิดขงจื้อและระบบศักดินาจีน (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2561, น. 93) หลู่ซวี่น เป็นปัญญาชนคนสำคัญที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งวรรณกรรมจีนสมัยใหม่” งานประพันธ์ทั้งหลายของเขาสะท้อนสภาพสังคมจีนที่ระบบศักดินากำลังเสื่อมสลายและ

พิมพ์แคว้นสาร ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2565

ยังไม่มีสังคมใหม่มาแทนที่ เรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงมาก คือ “บันทึกประจำวันของคนบ้า” และ “ประวัติจริงของอาคิว” แต่งขึ้นในปี พ.ศ. 2464

ภรรดา เชียงจิ่ง (2557, น. 180) นักวิชาการด้านวรรณคดีจีนสมัยใหม่ ได้ศึกษาการสะท้อนปัญหาสังคมจีนผ่านบุคลิกที่ผิดปกติของตัวละครผ่านวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ “ขบวนการวัฒนธรรมสมัยใหม่” โดยเฉพาะเรื่องสั้น “บันทึกประจำวันของคนบ้า” ของหลู่ชวี่น ซึ่งจัดเป็นวรรณกรรมสะท้อนปัญหาที่มีเนื้อหาโจมตีวัฒนธรรมคักดินาของจีน โดยหยิบยืมเอาตัวละครที่มีบุคลิกผิดปกติลักษณะต่าง ๆ มาเผยให้เห็นถึงจุดเริ่มต้นแห่งโคกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมจีนกรรมวิธี เมธีรัตนไพศาล (2557, น. 10) ได้ศึกษางานเขียนรวมเล่ม ชุดตะโกนก้อง และละล้าละลึ่ง ซึ่งเป็นผลงานอันโดดเด่นของหลู่ชวี่น โดยได้กล่าวถึง “ห้องเหล็ก” ซึ่งแสดงออกถึงความคิดของหลู่ชวี่นที่ต้องการถ่ายทอดจิตวิญญาณของตัวละครเหมือนที่กำลังหลับและถูกขังอยู่ในห้องที่ถูกปิดตาย ซึ่งหมายถึงชาวจีนในสังคมคักดินาที่กำลังโง่เขลาและอ่อนแอ และห้องเหล็กนั้นก็เป็นสถานที่กักขังจิตใจผู้คน ส่วนรัชกฤษ วงษ์วิลาศ (2563, น. 5) ได้ศึกษาภาพแทน “ความเป็นอื่น” ของสตรี คือ ตัวละคร “หญิงป่วย” และ “หญิงบ้า” จากเรื่องสั้นขนาดยาวเรื่อง “บันทึกประจำวันของนางสาวไซเพีย” ของดิงหลิง และบทละครเรื่อง “พายุฝุ่น” ของเฉาอีวี่ ที่ต่างก็นำภาพลักษณ์ของสตรีที่มีความรู้ลึกนึกคิดหรือความปรารถนาไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไปยึดโยงกับ “ความป่วยไข้” ตัวบทวรรณกรรมทั้ง 2 เรื่อง จัดเป็นวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของกระบวนการ “4 พฤษภาคม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการเรียกร้องวัฒนธรรมใหม่

พัชนี ตั้งยีนยง (2553) ได้ศึกษาสตรีจีนกับการศึกษาสมัยใหม่ โดยกล่าวว่า การศึกษาสมัยจารีตของจีนมีสาระ วัตถุประสงค์ และกำหนดผู้เรียนที่ชัดเจน อีกทั้งเป็นนโยบายการศึกษาที่มี “ผู้ชาย” เป็นศูนย์กลาง แต่เด็กหญิงกลับไม่มีตำรา ไม่มีห้องเรียน ไม่มีสิทธิ์เรียนหนังสือที่โรงเรียน และไม่มีโอกาสสัมผัสโลกภายนอกโดยตรง การศึกษานอกระบบของสตรีจีน

คือ การศึกษาภายในครอบครัวที่ถ่ายทอดกันระหว่างสตรี สิ่งที่มาตราและญาติพี่น้องของสตรีอบรมสั่งสอนให้กับเด็กหญิงชาวจีนนั้นมีปรากฏอยู่ในคัมภีร์จารีต (礼记) คือ การปฏิบัติตนตามหลัก “สามคัล้อยตามสี่คุณธรรม” (三从四德) “สามคัล้อยตาม” คือ ตลอดชีวิตสตรีนั้น ในวัยเยาว์ให้เชื่อฟังบิดา (从父) แต่งงานแล้วให้เชื่อฟังสามี (从夫) สามีตายให้เชื่อฟังบุตรชาย (从子) และ “สี่คุณธรรม” คือ คุณสมบัติสี่ประการที่สตรีพึงมี ได้แก่ คุณธรรมของสตรี (妇德) วาจาของสตรี (妇言) รูปลักษณ์ของสตรี (妇容) และการงานของสตรี (妇功) เมื่อเด็กผู้หญิงอายุ 10 ขวบ มารดาจะเริ่มสอนการงานสตรี เช่น งานบ้านงานเรือน การประกอบอาหาร และถ่ายทอดวิธีการผลิตในสังคมเกษตรกรรม ไม่ว่าจะเป็นการทอผ้าหรือเย็บปักถักร้อย เป็นต้น การศึกษาของสตรีจีนสมัยจารีต จึงเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีมารดาเป็นครู มีบ้านเป็นห้องเรียน มีเป้าหมายเพื่อสร้างสตรีให้เป็นลูกสาวที่กตัญญู (孝女) ภรรยาที่ฉลาด (贤妻) และมารดาที่ประเสริฐ (良母) (พัชนี ตั้งยีนยง, 2553, น. 218-220)

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่านักวิชาการไทยมักจะมุ่งศึกษาภาพลักษณ์ของตัวละครในวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ และบทบาทของสตรีในสังคมจารีต เพื่อต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจสภาพสังคมจีนช่วงเวลาดังกล่าวอย่างมีนัยยะ และวรรณกรรมที่เลือกส่วนใหญ่ก็จัดเป็นวรรณกรรมประเภทถ่ายทอดความคิดก้าวหน้า การแสวงหาการปลดปล่อยทางความคิด และการวิพากษ์วิจารณ์สังคม หรือที่เรียกว่า “นวนิยายปฏิรูป” (Reform Fiction) ของนักเขียนที่มีชื่อเสียง อาทิ หลู่ชวี่น ดิงหลิง เฉาอีวี่ ฯลฯ

การศึกษาวรรณกรรมของเลินฉงเหวินไม่เป็นที่ยินยมนักในประเทศไทย แม้ว่าเขาเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่งรองจากหลู่ชวี่น แต่ด้วยสไตล์การเขียนวรรณกรรมส่วนใหญ่ของเขาไม่ได้วิพากษ์ระบบสังคมคักดินาจีน แต่กลับบอกเล่าเรื่องราวที่เต็มไปด้วยความเรียบง่ายและความสุจริตใจของมนุษย์ในสังคมชนบท ซึ่งเป็นบุคลิกที่สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวคิดของลัทธิเต๋า ขณะเดียวกันก็สอดแทรกความคิดที่ไร้เหตุผลและไร้อารยะ (ซา เป้ยอิง, 2564, น. 6)

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาต่อยอดจากบทความวิจัยของเย่ ชง (2557) หัวข้อ “ความโดดเด่นของนวนิยายเรื่อง เมืองชายแดน” ที่ได้เสนอแนะว่าควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ เรื่องสั้น “เซียวเซียว” เพราะเป็นผลงานของผู้แต่งคนเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจและคิดที่จะศึกษาวรรณกรรมดังกล่าว แต่เป็นการศึกษาตัวบทภาพยนตร์ที่ดัดแปลงมาจากเรื่องสั้น เพื่อชี้ให้เห็นการสะท้อนปัญหาสังคมจีนที่ถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบ การเล่าเรื่อง แนวคิดที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบในการศึกษา การสะท้อนปัญหาสังคมจีนยุคสาธารณรัฐ ได้แก่

การดัดแปลง (Adaptation) หมายถึง การทำให้ผลงานหรือตัวบทที่มีมาก่อนกลายเป็นผลงานอีกชิ้นหนึ่งหรือตัวบทใหม่ ในความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไป การดัดแปลงมักหมายถึง การดัดแปลงในสื่อวรรณกรรมให้เป็นสื่ออื่น เช่น การดัดแปลงนวนิยายหรือเรื่องสั้นเป็นภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ (นันทนัย ประสานนาม, 2564, น. 22)

สหบท (Intertextuality) หมายถึง เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทอันหลากหลาย ซึ่งอาจปรากฏในรูปแบบการอ้างอิง การจำลอง การหยิบยืม หรือการปะติดปะต่อตัวบทอื่น ๆ ในการดัดแปลง เช่น การปรากฏของตัวละครจากวรรณกรรมเรื่องหนึ่งในอีกเรื่องหนึ่ง หรือการอ้างอิงชื่อข้อความ เหตุการณ์ ตัวละคร ฉากท้องเรื่อง หรือเหตุการณ์จากตัวบทในสื่อประเภทเดียวกันหรือต่างประเภท (นันทนัย ประสานนาม, 2564, น. 24)

สาเหตุที่เลือกศึกษาการสะท้อนปัญหาสังคมจีนเพราะว่าเรื่องสั้น “เซียวเซียว” เป็นหนึ่งในวรรณกรรมชิ้นเอกของเลินหลงเหวิน ที่แต่งขึ้นตอนต้นยุคสาธารณรัฐจีน และได้รับความนิยมจากผู้อ่านรองมาจากนวนิยายเรื่อง “เมืองชายแดน” และไม่เคยมีผู้ใดศึกษามาก่อนด้วยปัจจัยด้านยุคสมัยที่ต่างกัน ส่งผลให้มุมมองของผู้เขียนบทภาพยนตร์มีความแตกต่างจากผู้แต่งวรรณกรรมต้นฉบับ เรื่องสั้น “เซียวเซียว” ถูกนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ “เซียงหนิวเซียวเซียว” ในปี พ.ศ. 2529 โดย เซียเพย ผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นที่ 4 ของจีน (พ.ศ. 2522-2530) ภาพยนตร์ออกฉายที่ประเทศจีนในปี พ.ศ. 2529 และได้รับรางวัลในฐานะ

ภาพยนตร์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ความเป็นจีนในปี พ.ศ. 2531 (โจว อี้ผิง, 2562, น. 6) ดังนั้น ผู้วิจัยคิดว่าการศึกษาคำนี้จึงเป็นอีกหนึ่งทางแนวทางในการศึกษาบริบทสังคมและวัฒนธรรมจีนผ่านภาพยนตร์ ในฐานะที่ดัดแปลงมาจากเรื่องสั้นของนักเขียนในยุค “4 พฤษภาคม” ขบวนการวัฒนธรรมใหม่ อันจะประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาด้านวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ต่อไป

อนึ่ง บทความวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยถ่ายทอดเสียงภาษาจีนเป็นภาษาไทย โดยอ้างอิงเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักขรวิธีไทยของคณะกรรมการการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 เป็นหลัก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาและวิเคราะห์การสะท้อนปัญหาสังคมจีนผ่านการดัดแปลงเรื่องสั้น “เซียวเซียว” สู่อำนาจ “เซียงหนิวเซียวเซียว” เพื่อเข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมในยุคสาธารณรัฐจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาและวิเคราะห์การสะท้อนปัญหาสังคมจีนผ่านการดัดแปลงเรื่องสั้นสู่อำนาจ “เซียงหนิวเซียวเซียว” มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์การสะท้อนปัญหาสังคมจีนผ่านการดัดแปลงเรื่องสั้นสู่อำนาจ “เซียงหนิวเซียวเซียว” คือ ภาพยนตร์ชื่อ “Married to a Man Child” ซึ่งเผยแพร่จากสื่อ YouTube ช่อง “电影大剧 院 1905 Movie Theater” เมื่อเดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีความยาวของการดำเนินเรื่องประมาณ 94 นาที

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาองค์ประกอบการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ “เซียงหนิวเซียวเซียว” ซึ่งได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร เหตุการณ์ และมุมมองในการเล่าเรื่อง

พินัยกรรม ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2565

2. รวบรวมข้อมูลจากหนังสือและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมจีน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสั้น “เชียวเชียว” ของเสิ่นฉงเหวิน ทั้งในประเทศไทยและประเทศจีน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประกอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์การสะท้อนปัญหาสังคมจีนที่ปรากฏในสื่อภาพยนตร์ เรื่อง “เชียงหนี่ว์เชียวเชียว” โดยใช้กลวิธีผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง โดยศึกษาบทบาทของสตรีจากองค์ประกอบด้านโครงเรื่องและตัวละคร ศึกษาความผิดปกติบุคลิกภาพของตัวละครจากองค์ประกอบด้านฉากและเหตุการณ์ และศึกษาการสะท้อนความเป็นปัจเจกจากมุมมองในการเล่าเรื่อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปโดยใช้วิธีแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) และอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

เรื่องย่อภาพยนตร์ “เชียงหนี่ว์เชียวเชียว”

เชียวเชียว เด็กหญิงวัยสิบสองปีออกเรือนไปเป็นสะใภ้บ้านสามีวัยสามขวบ ตามประเพณีท้องถิ่นเมื่อแต่งงานเข้าบ้านสามีสิ่งที่ต้องทำทุกวัน คืออุ้มสามีไปในหมู่บ้าน เทียวเล่นไต้ต้นไม้ เดินเล่นตามริมลำธาร หิวก็อุ้มมาบ้วนข้าว ร้องไห้ก็คอยปลอบประโลม สถานะเป็นที่สาวน้องชาย มีเวลารว่างก็ทำงานบ้านที่พอจะทำได้ วันเวลาผ่านไปเชียวเชียวโตขึ้นพร้อมกับร่างกายที่เจริญวัย แต่บุคลิกภาพของเธอไม่ได้พัฒนาไปตามวัย วันหนึ่งเชียวเชียวได้ฟังเรื่องเล่า “นักเรียนหญิง” ที่หมายถึง “เสรีภาพ” จากปู่ ทำให้ภาพ “นักเรียนหญิง” ก็ติดอยู่ในใจ จนเธอได้พบกับ สวากั๋ว คนงานประจำบ้านสามี สวากั๋วมักร้องเพลงดึงดูดความสนใจและมีเนื้อหาสองแง่สองง่าม เมื่อสบโอกาสเขามักจะมาพัวพันอยู่ข้างตัวเธอ จนนำไปสู่ความสัมพันธ์อันลึกซึ้งของทั้งสอง ภายหลังจากสวากั๋วทราบว่าเชียวเชียวท้อง จึงบอกให้เชียวเชียวเอาเด็กออกสวากั๋วนึกถึงความโหดร้ายของบทลงโทษที่ตนจะต้องเผชิญ จึงได้หนี

ออกจากหมู่บ้านโดยไม่มีคำรำล่ำผู้เสียหายคือครอบครัวของสามีเชียวเชียว ตามธรรมเนียมปฏิบัติ เชียวเชียวต้องถูก “จับถ่วงน้ำ” หรือไม้ก็ “บอกชาย” แต่ก็ดูเหมือนว่าการยึดถือธรรมเนียมของชนบทจะไม่เคร่งครัดเท่าไร เพียงรอการลงโทษไว้ คือ การ “บอกชาย” วันเวลาผ่านไปยังไม่มีการมาตุ้มตัว จนครบกำหนดเชียวเชียวได้คลอเคลียชายชื่อน้ำอานิวเมื่ออานิวอายุครบสิบขวบก็เข้าพิธีแต่งงานตามธรรมเนียมกับสะใภ้ที่แก่กว่าหกปี ชุนกวนในตอนโตกลายเป็นนักเรียนชาย เข้าเรียนในระบบโรงเรียนและรับแนวคิดสมัยใหม่

การสะท้อนปัญหาสังคมจีนผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ เชียงหนี่ว์เชียวเชียว

1. มายาคติกับการเป็น “หญิง”

ภาพยนตร์ เชียงหนี่ว์เชียวเชียว มีการปรับโครงเรื่องและเพิ่มตัวละคร โดยนำโครงเรื่องและตัวละครบางตอนมาจากเรื่องสั้น *เฉียวชิวกับตงเซิง (巧秀与冬生)* หนึ่งในสี่เรื่องสั้นขนาดยาวของเสิ่นฉงเหวิน ได้แก่ *เสวี่ยฉิง (雪晴) ชื่อเหยียน (赤魇) ฉวนฉีบูฉี (传奇不奇)* และ *เฉียวชิวกับตงเซิง (巧秀与冬生)* เรื่องสั้นขนาดยาวชุดนี้แต่งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2488-2490 โดยตัวละครและเหตุการณ์ต่างก็มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน (โจว อี้ผิง, 2562, น. 15) ผู้เขียนบทใช้กลวิธีปรับโครงเรื่องโดยนำเรื่องราวของตัวละครเฉียวชิวที่เคยผ่านการแต่งงานตามธรรมเนียม “ถงหย่งลี่” มาเพิ่มในโครงเรื่องมีจุดมุ่งหมายเพื่อย้ำเตือนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับตัวละครเอกในอนาคต คือเชียวเชียว หลังจากที่เข้ามาเป็นสะใภ้ของหมู่บ้านตระกูลหยางบริเวณที่ราบหุบเขา (杨家坳) ตัวละครเฉียวชิว (巧秀) ปรากฏในภาพยนตร์เป็นช่วงเวลาสั้น ๆ 3 ครั้งด้วยกัน

ครั้งแรก คือการแห่ศพสามีของเฉียวชิว เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากเชียวเชียวแต่งงานกับสามีวัยสามขวบได้ไม่นาน เฉียวชิวกลายเป็นแม่หม้ายและมีลูกสาวหนึ่งคนที่ต้องเลี้ยงดู (ดูภาพที่ 1) *ครั้งที่สอง* เป็นเหตุการณ์ที่เชียวเชียวเจอเฉียวชิวด้วยความบังเอิญเฉียวชิววางตะกร้าลงและถามเชียวเชียวด้วยความหวังใจว่า “你婆婆对你好吗?” “แม่สามีดีกับเธอ

หรือเปล่า” เขียวเขียวตอบโดยไม่ลังเล “好，白米饭管饱吃” “ดีสิ มีข้าวสวยกินอิ่ม” และเมื่อเขียวเขียวเดินจากไป เฉียวชิวมองตามพร้อมกับถอนหายใจ คิดว่าการกินอิ่มนอนหลับถือเป็นเรื่องสำคัญสุดในชีวิตของเธอ และการออกเรือนแค่ย้ายบ้านนี้ไปอยู่อีกบ้านหนึ่ง

(ดูภาพที่ 2) ครั้งที่สาม คือการประกอบพิธีกรรม “ถ่วงน้ำ” (沉潭) ริมแม่น้ำ เฉียวชิวถูกจับได้ว่าเป็นคู่กับช่างตีเหล็ก เป็นเหตุการณ์ที่ย้ำเตือนและสร้างความสะเทือนใจให้เขียวเขียวและฮวาโก้ว (ดูภาพที่ 3)

ภาพที่ 1 ขบวนแห่ศพสามีเฉียวชิว (นาทีที่ 10:55)

ภาพที่ 2 การสนทนาระหว่างเขียวเขียวและเฉียวชิว (นาทีที่ 17:00)

ภาพที่ 3 พิธีกรรม “จับถ่วงน้ำ” ฝ่ายหญิง และ “ทุบตีขาขาด” ฝ่ายชาย (นาทีที่ 49:25)

ผู้เขียนบทใช้กลวิธีเพิ่มโครงเรื่องและตัวละคร เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า “ความเป็นมนุษย์” และความมั่นคงในชีวิตของผู้หญิงยุคสังคมศักดินาจีนขึ้นอยู่กับระบบสังคมชายเป็นใหญ่ การให้กำเนิดลูกสาวซึ่งไม่สามารถทำหน้าที่สืบสกุลเพื่อแสดงความกตัญญูให้กับตระกูลสามีได้ และสามีก็เสียชีวิตในภายหลัง บทบาทของภรรยา ลื่นลุดลง แต่ยังคงทำหน้าที่แม่และอยู่ในสถานะที่ต่ำสุด

ของสังคมหรืออาจจะไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากแม่สามี ตามแนวคิดโชคชะตานิยม (Fatalism) ทางปรัชญาของ ครุอาชิวิกะ ที่เชื่อว่าชีวิตคน ๆ หนึ่งถูกกำหนดไว้แน่นอนแล้วจากโชคชะตาและมนุษย์ไม่มีเสรีภาพที่จะกำหนดชะตาชีวิตของตัวเองได้ (สุมาลี มหณรงค์ชัย, 2562, น.175) สถานภาพของสตรีในยุคสังคมศักดินาจีนจึงไม่ต่างอะไรกับโชคชะตาที่ถูกกำหนดไว้ นอกจากนี้ จากการ

สนทนาของเซียวเซียวกับเลี่ยวชิว บ่งบอกว่าตัวละครเอกซึ่งมีบุคลิกภาพที่มีทัศนคติต่อเรื่องต่าง ๆ ในเชิงบวก ทั้งนี้เป็นผลมาจากสังคมได้กำหนดไว้แล้วว่านี่คือ “ความปรกติ” ที่ผู้หญิงต้องทำ นั่นก็คือเกิดมาเพื่อทำหน้าที่ ลูกสาว ภรรยา และแม่ โดยไม่คิดตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น และเมื่อแต่งงานเป็นสะใภ้เข้าบ้านสามีก็ต้องอยู่ในกรอบและขนบจารีต “ผัวเดียวเมียเดียว” (Monogamy) และหากตัวละครเดินหน้าทำตามความปรารถนาของตัวเอง ผลที่ตามมาก็คือจะต้องถูกกำจัดออกจากสังคม ซึ่งมีสองวิธีด้วยกัน วิธีแรก เพื่อรักษาชื่อเสียงของชนเผ่าเอาไว้ ฝ่ายหญิงถูกลงโทษด้วยการจับมัดและเปลือยกาย “ถ่วงน้ำ” ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมยุคนั้น และอีกวิธีก็คือ “บอกชาย” ส่วนฝ่ายชายที่ละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมก็ต้องรับโทษโดยการถูก “ทุบตีขาหักทั้งสองข้าง” (断双腿) เหตุการณ์นี้สะท้อนให้เห็นว่าในระบบสังคมศักดินา การใช้ขนบจารีตปฏิบัติหรือลงโทษกับบุคคลที่ละเมิดกฎโดยการทุบตี หรือการจับถ่วงน้ำ ไม่ถือว่าเป็นการกระทำผิด หากผู้กระทำเป็นผู้มีอำนาจ ดังที่ปรากฏในภาพยนตร์ คือ หัวหน้าเผ่า (族长) และผู้ถูกกระทำเป็นข้าทาส ลูก-เมีย หรือผู้น้อย เนื่องจากกฎหมายของระบบสังคมศักดินาอนุญาตให้ ผู้เป็นใหญ่ควบคุมดูแลและลงโทษผู้อยู่ใต้ปกครอง และนี่ก็คือโคกนาฏกรรมที่เป็นผลมาจากการแต่งงานตามธรรมเนียม สะท้อนให้เห็นถึงความโหดร้าย ป่าเถื่อนของสังคมศักดินาจีนในยุคนั้น เผยให้เห็นรูปแบบหนึ่งจากหลายๆ รูปแบบของวัฒนธรรม “คนกินคน” ในสังคมจารีต นั่นคือการกดทับของสังคมแบบชายเป็นใหญ่ที่ผู้หญิงชนชั้นล่างต้องเผชิญ

2. บุคลิกภาพที่ผิดปรกติกับสังคมจีนศักดินา

แม้ว่ายุคสมัยของการเล่าเรื่องจะแตกต่างกัน แต่ฉากและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพยนตร์ โดยยังคงใช้สถานที่ในเซียงซีบ้านเกิดผู้แต่ง ถ่ายทำในหมู่บ้านเล็ก ๆ บนที่ราบหุบเขา ฉากที่เป็นธรรมชาติ รายล้อมด้วยแม่น้ำและหุบเขา การล่องเรือข้ามฟาก สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ โรงโม่ (水碾坊) เป็นต้น อันเป็นสถานที่สะท้อนเอกลักษณ์โดดเด่นในงานวรรณกรรมหลายชิ้นของผู้แต่งด้วย ผู้ชมสามารถมองเห็นทัศนียภาพ

วัฒนธรรม วิถีชีวิตและเรื่องราวของชาวจีนในเซียงซี ซึ่งเป็นสังคมชนบทที่ห่างไกลความเจริญและล่าหลังผ่านมุกมกคล้องและเสียง เนื่องด้วยในดับทวรรณกรรมฉบับแปลไม่ได้นำเสนอเรื่องเพศอย่างสมเหตุสมผล เพียงแต่ทิ้งท้ายด้วยประโยคสั้น ๆ ว่า “จนในที่สุด มีอยู่วันหนึ่ง เซียวเซียว ก็ใจระทวยเพราะเพลงของฮวาโก้ว กลายเป็นหญิงเจริญวัยคนหนึ่ง” ฉะนั้น ในส่วนนี้ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์เฉพาะฉากและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เผยให้เห็นถึงบุคลิกภาพที่ผิดปรกติของตัวละคร เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจสภาพสังคมจีนในสมัยนั้นได้อย่างมีนัยยะ

เรื่องสั้น “เซียวเซียว” แต่งขึ้นในช่วงเวลาสำคัญช่วงหนึ่งของสังคมจีน คือช่วงการเปลี่ยนแปลงสังคมจากสังคมเก่าเข้าสู่สังคมใหม่ แม้ว่าวรรณกรรมต้นฉบับได้สร้างตัวละครเอกให้มีบุคลิกภาพที่มีชีวิตชีวา ไร้เดียงสา มีทัศนคติกับเรื่องต่าง ๆ ในเชิงบวก สะท้อน “ความเป็นมนุษย์” ในอุดมคติของผู้แต่ง ไม่ได้นำเสนอภาพของตัวละครที่แท้จริงในยุคนั้นได้รอบด้าน แต่เมื่อนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนสังคม นำเสนอข้อเท็จจริงได้สอดคล้องกับสภาพสังคม การวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ ในภาพยนตร์ จึงเป็นการศึกษาในอีกแง่มุมที่ทำให้เราเข้าใจสภาพสังคมจีนในช่วงเวลานั้นได้

ซิกมันด์ ฟรอยด์ นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis Theory) เชื่อว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณติดตัวมาตั้งแต่เกิดและพฤติกรรมเกือบทุกประเภทของมนุษย์เป็นผลมาจากสัญชาตญาณทางเพศ เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับพื้นฐานของมนุษย์ที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจ (Erotic Pleasure) ซึ่งแต่ละคนเก็บกดไว้ในจิตใต้สำนึก ไม่กล้าแสดงออกมาโดยตรง สัญชาตญาณนี้ส่งผลให้มนุษย์อยากมีชีวิต อยากสร้างสรรค์และอยากมีความรัก โดยมีแรงขับทางเพศเป็นเป้าหมายที่ส่งผลไปถึงความสุข หากพัฒนาการของพลังทางเพศเกิดหยุดชะงัก ก็จะส่งผลต่อบุคลิกภาพทำให้เป็นโรคจิต โรคประสาทได้ (ยศ สันตสมบัติ, 2559, น. 47) ในภาพยนตร์ เซียงหนิวเซียวเซียวพบตัวละครที่แสดงออกถึงความต้องการทางเพศอย่างชัดเจน คือ เซียวเซียวและฮวาโก้ว ซึ่งปรากฏในภาพยนตร์ 3 ครั้งด้วยกัน

ครั้งแรก เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในบ้านสามี ฮวาโก้วเดินกลับเข้ามาที่พัก เขาแอบมองแม่สามี กำลังสอนเซียวเซียว “รัดหน้าอก” (缠胸) คนใบ้ซึ่งเป็น คนงานอีกคนได้เข้ามาเห็นและห้ามไว้ พร้อมกับบอก ฮวาโก้วด้วยภาษามือทำนองว่า “ไม่ได้นะ ถึงตายนะ” จากนั้น ฮวาโก้วก็วิ่งไปที่ริมแม่น้ำเพื่อระบายอารมณ์

ที่เก็บกดไว้ในจิตใจได้สำนึก เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อตัวละครไม่ได้รับการตอบสนองทางเพศ จึงแสดงพฤติกรรมที่ผิดปรกติออกมาและนี่จึงเป็นภาพ ของความขัดแย้งระหว่างจิตใจกับร่างกายของตัวละคร (ดูภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 เซียวเซียวโตเป็นสาวที่เจริญวัย แม่สามีสอนรัดหน้าอก (นาที่ที่ 33:18)

ครั้งที่สอง เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโรงโม่ เซียวเซียวอุ้มสามีตัวน้อยเข้ามาหลบฝนข้างใน และเธอก็ ถอดเสื้อที่เปียกแขวนไว้บนราวไม้ไผ่พร้อมกับพยายาม ถอดผ้ารัดหน้าอกออก ในเวลานั้นเองฮวาโก้วก็ได้เข้ามา หลบฝนข้างในเหมือนกัน เมื่อฮวาโก้วเห็นเซียวเซียว อยู่ในสภาพเช่นนั้น เขาจึงบอกให้สามีตัวน้อยออกไปข้างนอก เพื่อดูว่าฝนหยุดตกหรือยัง จากนั้นก็ลืดอกประตุพร้อมกับ เปิดท่อระบายน้ำให้แทนไม้ขนาดใหญ่เริ่มหมุนทำงาน

ฮวาโก้วเดินเข้าไปดึงผ้ารัดหน้าอกและข่มขืนเซียวเซียว วันต่อมาในขณะที่เซียวเซียวนั่งซักผ้าอยู่ที่ริมแม่น้ำ เธอเหม่อลอย ในหัวนึกถึงแต่เหตุการณ์ระหว่างเธอกับ ฮวาโก้วที่เกิดขึ้นในโรงโม่ เหตุการณ์นี้ทำให้เธอตระหนัก และเข้าใจเรื่องราวของ “นักเรียนหญิง” สัญญาของ “เสรีภาพ” ได้เป็นอย่างดี จึงนำไปสู่เหตุการณ์ครั้งที่สาม (ดูภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 ความสัมพันธ์ครั้งแรกระหว่างเซียวเซียวและฮวาโก้ว (นาที่ที่ 38:10 และนาที่ที่ 41:12)

พินนศาสตร์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2565

ครั้งที่สาม เกิดขึ้นในสวนอ้อย เชี่ยวเชียว และสวาโก้ว ได้ทำตามความปรารถนาของตัวเอง กล้าแสดงออกถึงความต้องการของตัวเอง กล้ายอมรับว่ามีความต้องการความสุขทางเพศ ภายหลังเมื่อเชียวเชียวรู้ว่าตัวเองท้อง เธอจึงได้ปรึกษากับสวาโก้ว และมีความคิดที่จะหนีออกจากหมู่บ้านเพื่อไปหาเสรีภาพในเมืองด้วยกัน แต่ทว่า สวาโก้วกลับปฏิเสธ ยินกรานให้เชียวเชียวเอาเด็กออก ในคืนนั้นสวาโก้วก็ได้หนีออกจากหมู่บ้าน และปล่อยให้เชียวเชียวต้องเผชิญกับชะตากรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตามลำพัง เชียวเชียวพยายามทุกวิถีทาง

เพื่อต้องการเอาเด็กในท้องออก เช่น ทบตีท้อง อ้อนวอนจากพระโพธิสัตว์และกินผงรูปกองใหญ่ หรือดื่มน้ำเย็นที่ล่าธารเป็นประจำ ความพยายามเหล่านี้ไม่เป็นผล เพราะสิ่งที่อยู่ในท้องยังคงค่อย ๆ เติบโตใหญ่ หนทางสุดท้ายคือ เก็บเสื้อผ้าและหนีออกจากหมู่บ้าน แต่ท้ายที่สุดก็ถูกจับได้ (ดูภาพที่ 6) พฤติกรรมเหล่านี้ เป็นสัญญาณของมนุษย์ที่ต้องสร้างกลวิธีในการป้องกันตัวเอง ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากจิตใจสำนึกเมื่อเกิดความวิตกกังวล เพื่อให้หลุดพ้นจากความวิตกกังวลไปชั่วขณะนั่นเอง (ต้องรัก จิตบรรเทา, 2560, น. 282)

ภาพที่ 6 เชียวเชียวรู้ว่าตัวเองท้อง จึงแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อป้องกันตนเอง เช่น ทบตีท้อง กินผงรูป ฯลฯ (นาที่ที่ 1:00:26 และนาที่ที่ 1:09:25)

จากเหตุการณ์ทั้ง 3 ครั้ง ที่ได้กล่าวมา จริงอยู่ที่ความต้องการทางเพศเป็นแรงจูงใจชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับการต้องการอาหาร ต้องการน้ำ ต้องการเพื่อน ฯลฯ ความต้องการแต่ละอย่างเหล่านี้ก็มีวิธีการตอบสนองที่แตกต่างกัน แต่ละคนมีสิทธิและเสรีภาพที่จะเลือกตอบสนองความต้องการของตน แต่ดูเหมือนว่าสังคมชนบทธรรมเนียม ประเพณีจะมีบทบาทกับพฤติกรรมทางเพศเมื่อเทียบกับพฤติกรรมอื่น ๆ นั่นเป็นเพราะว่าความต้องการทางเพศถูกตีกรอบด้วยศีลธรรมของสังคม “ผัวเดียวเมียเดียว” ศีลธรรมประเภทนี้ทำให้ความต้องการทางเพศถูกเก็บกดมากยิ่งขึ้นไปอีก เพราะถูกจำกัดวงอยู่แต่ในระหว่างชายและหญิงที่เป็นคู่สมรสกันเท่านั้น ชายและหญิงที่ใช้ชีวิตร่วมกันตลอดไป ความสัมพันธ์นอกสมรสทุกรูปแบบถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรม (ยศ สันตสมบัติ, 2559, น. 44)

การที่ผู้เขียนบทภาพยนตร์เพิ่มเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้นมาก็เพื่อเป็นการตอบโต้ค่านิยมชนบจารีต “ผัวเดียวเมียเดียว” และเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าความรักและความต้องการทางเพศอย่างอิสระเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และการแสดงออกทางเพศอย่างเด่นชัดที่สุดเมื่อเชียวเชียวและสวาโก้วละเมิดกรอบจารีตด้วยการ “เป็นชู้” ถือว่าเป็นเรื่องร้ายแรงในบริบทของสังคมศักดินาจีน ความเป็นจริงในสังคมยุคนั้นจุดจบของทั้งสองคนคือความตาย ซึ่งเป็นวิธีกำจัดผู้ที่จะละเมิดกรอบจารีตของสังคม แต่ทว่าในภาพยนตร์ตัวละครเชียวเชียวและสวาโก้วไม่ได้รับบทลงโทษตามธรรมเนียมแต่ในทางกลับกันภาพยนตร์ได้เผยให้เห็นธาตุแท้ของสังคมจารีตที่บีบคั้นจิตใจของ “คนปรกติ” ให้กลายเป็นคนที่มีบุคลิกภาพผิดปกติ มีสภาพจิตใจซึมเศร้า หดหู่ มีพฤติกรรมเก็บกดขัดแย้งในจิตใจ ซึ่งเป็นผลมาจาก

การกตัญญู “ความเป็นมนุษย์” ของสังคมชนบจาริต (ดูภาพที่ 7)
โดยเฉพาประเด็นเรื่องมนุษย์กับสัญชาตญาณทางเพศ

ภาพที่ 7 แม่สามีเรียกคนมาดูตัวเขียวเขียวเพื่อ “บอกชาย” (นาที่ที่ 1:22:49)

3. “เสรีภาพ” กับสังคมสมัยใหม่

เหลินจงเหวิน (沈从文) (พ.ศ. 2445-2531) เป็นชาวหูหนาน ตำบลเฟิงหวง เป็นชาวม้งชนเผ่าพื้นเมือง (苗族土家族) เป็นนักเขียนและผู้บุกเบิกนวนิยายสำนักปักกิ่ง (京派小说) ก่อตั้งในช่วงปลายทศวรรษที่ 20 ถึงต้นทศวรรษที่ 30 แม้ว่านิยายสำนักนี้เกิดขึ้นในยุคเดียวกับ “4 พฤษภาคม” ขบวนการวัฒนธรรมใหม่ สไลด์การเขียนวรรณกรรมของเขาส่วนใหญ่ไม่ได้มีเนื้อหาวิจารณ์สังคมตักดินาจีน กลับเป็น “นวนิยายชนบท” (Country Novels) ประเภทนวนิยายเพ้อฝัน (Utopia) (สงย หงเหยวี่ และซู หย่ง, 2563, น. 100) อย่างเช่น นวนิยายเรื่อง “เมืองชายแดน” หนึ่งในผลงานวรรณกรรมชิ้นเอกของเขา ได้บอกเล่าเรื่องราวที่เต็มไปด้วยสุนทรียภาพที่มาจากแนวคิดลัทธิเต๋าที่เรียบง่ายและสุจริต (เย่ ชง, 2557, น. 96) เหลินจงเหวินเคยกล่าวไว้ว่า “我只想造希腊小庙。选山地作基础，用坚硬石头堆砌它。精致、结实、匀称，形体虽小而不纤巧，是我理想得建筑。这神庙供奉得是 ‘人性’。” (ฉันแค่อยากสร้างวิหารกรีกหลังเล็ก มีหุบเขาเป็นฐาน ก่อด้วยหินที่แข็งแรง งดงามและละเอียดอ่อน มั่งคั่ง ได้สัดส่วน แม้โครงสร้างเล็กแต่ประณีต วิหารในอุดมคติของฉัน เป็นวิหารที่บูชา “ความเป็นมนุษย์”) (หวัง หลินกั๋ง, 2552, น. 62) “เซียงซี” (湘西) จึงเป็นฐาน “วิหาร” (小庙) ในอุดมคติของเหลินจงเหวินที่เปี่ยมไปด้วยความงดงาม ความอุดมสมบูรณ์และธรรมชาติเอกลักษณ์อันโดดเด่นที่มักปรากฏในวรรณกรรม

ส่วนใหญ่ คือ “ภาพลักษณ์เด็กหญิง” (少女形象) “น้ำ” (水) และ “โลกเซียงซี” (湘西世界)

หลังจากที่สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการปฏิรูปเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2521 เซียเพย ผู้กำกับภาพยนตร์ได้นำเรื่องสั้น “เซียวเซียว” มาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ในปี พ.ศ. 2529 มุมมองในการนำเสนอมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย นั่นคือการปลดปล่อยวัฒนธรรมทางความคิดหลังจากที่จีนเปิดประเทศ ประกอบกับผู้เขียนบทได้นำการดำเนินเรื่องของภาพยนตร์มาตีความใหม่ นอกจากจะมีการเพิ่มโครงเรื่องย่อย (Sub Plot) โดยมุ่งประเด็นไปที่ “ความเป็นมนุษย์” และการเล่าเรื่องให้เป็นแบบรัฐรอบด้าน (The Omniscient) อธิบายตัวตนที่แท้จริงของตัวละครแล้ว อีกประการสำคัญ คือการนำเสนอค่านิยมที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสมัยใหม่ นั่นคือ ค่านิยมความเป็นปัจเจก ซึ่งต่างกับการเล่าเรื่องในวรรณกรรมต้นฉบับอย่างสิ้นเชิง ที่นำเสนอสภาพสังคมและ “ความเป็นมนุษย์” ใน “โลกเซียงซี” ไม่ได้อธิบายตัวตนที่แท้จริงของผู้คนในยุคสมัยนั้น ทั้งยังเสียดสีผู้หญิงและผู้ชายในสังคมเมืองผ่านตัวละคร “นักเรียนหญิง” สัญลักษณ์ของ “เสรีภาพ” ที่แฝงไปด้วยอคติส่วนตัวของผู้เขียน ดังในวรรณกรรมต้นฉบับตอนหนึ่งว่า

“พวกหล่อนสวมใส่เสื้อผ้าโดยไม่สนใจว่าอากาศจะร้อนหรือจะหนาว กินข้าวโดยไม่สนใจว่าจะหิวหรือจะอิ่ม กลางคืนก็จะเข้านอนก็ทำตุ่มสองยาม กลางวันไม่ทำงานเป็นเรื่องเป็นราว เอาแต่เล่นบอล อ่านหนังสือฝรั่ง พวกหล่อนต่างก็ใช้เงินเก่ง เงินที่ใช้ในปีหนึ่ง อาจจะไปซื้อควายได้ถึงหกสิบตัว พวกหล่อนอยู่ในตัวเมืองจังหวัด นี้จะไปไหนก็ไม่ต้องเดิน เพียงแค่ผูกเข้าไป

พินนศาสตร์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2565

ในหีบใบใหญ่ชนิดหนึ่ง หีบไปนั้นก็จะพาห่อนไปได้ถึงที่ในเมืองยังมีหีบอีกมากมายแบบทั้งใบเล็กใบใหญ่ ล้วนแล้วแต่ใช้เครื่องจักรกลขับเคลื่อนไป พวกห่อนอยู่ในโรงเรียน ทั้งผู้หญิงและผู้ชายต่างก็เรียนหนังสืออยู่ด้วยกัน พอคุ้นเคยกันแล้วก็หลับนอนกับผู้ชายพวกนั้นตามแต่อารมณ์ ไม่ต้องมีแม่ช้กแม่สื่อ ไม่ต้องมีสินสอดทองหมั้น เรียกกันว่า ‘เสรีภาพ’ และพวกห่อนก็เป็นข้าราชการตามอำเภอ ตามจังหวัดบ้าง บางคนทั้งครอบครัวก็ไปรับตำแหน่ง มีผู้ชายก็เรียกกันว่า ‘เจ้านาย’ มีเด็กตัวเล็กก็เรียกว่า ‘คุณชาย’ พวกห่อนไม่เลี้ยงวัวด้วยตัวเอง แต่กินนมวัว แพะ เหมือนลูกแพะ ลูกวัวเวลาจะซอมนม ก็เอากระบุงเหล็กไปใส่มา พวกห่อนไม่มีอะไรทำ ก็ไปในที่ที่เขาร้องเพลงละครกัน ที่นั่นดูเหมือนศาลเจ้าขนาดใหญ่ไม่มีผิวด หนีบเงินหนึ่งเหรียญออกมาจากกระเป๋าเสื้อ (เงินขนาดนั้นชนบทสามารถซื้อแม่ไก่ได้ห้าตัว) ซื้อกระดาษแผ่นเล็ก ๆ แผ่นหนึ่ง แล้วถือกระดาษแผ่นนั้นเข้าไปข้างใน ก็จะได้ดูพวกฝรั่งเล่นละครเงาถึงพวกห่อนจะถูกกล่าวหาว่าร้ายก็ไม่ต่อว่าสาบส่งไม่ร้องให้ พวกห่อนมีบางคนอายุสี่สิบแล้วก็ยังไม่ยอมแต่งงาน และมีบางคนแก่จนอายุสามสิบแล้วก็ยังไม่มีหน้ามาแต่งงานอีก พวกห่อนไม่กลัวผู้ชาย ผู้ชายไม่สามารถทำให้ห่อนรู้สึกว่าจะได้รับความอยู่ดีธรรม พอได้รับความอยู่ดีธรรม ห่อนก็จะไปฟ้องศาลเพื่อเรียกเอาเงินค่าปรับเงินที่ได้มานั้นบางทีก็เอาไปจ่ายเอง บางทีก็แบ่งกับข้าราชการ พวกห่อนไม่ซักผ้า ไม่ทำกับข้าว ไม่เลี้ยงหมูเลี้ยงไก่ ถ้ามีลูกก็จะใช้เงินห้าหยวนหรือสิบหยวนต่อเดือนจ้างคนมาดูแลเด็ก ตัวเองก็ยังคงเอาแต่ดูละคร เล่นไพ่

หรือไม่ก็อ่านหนังสือเล่นที่ไม่มีประโยชน์” (รัชกฤช วงษ์วิลาศ และคนอื่น ๆ, 2562, น. 22-23)

การนำเสนอประเด็น “เสรีภาพ” มาเสียดสีสังคมผ่านการวิเคราะห์บุคคลิกตัวละครของเส้นจงเหวิน แสดงให้เห็นว่า ผู้แต่งไม่ได้มีอุดมการณ์สอดคล้องกับเหล่าปัญญาชนในยุคหนึ่ง ที่ต้องการปฏิรูปประเทศและให้ความสำคัญกับความก้าวหน้า ให้ทันสมัยตามแบบตะวันตก แม้ว่าผลงานวรรณกรรมส่วนใหญ่ของเส้นจงเหวิน เป็นนวนิยายชนบท (Country Novels) ประเภทนวนิยายเพื่อฝัน แต่ก็มึนวนิยายเมือง (Urban Novels) จำนวนหนึ่งที่ปรากฏในงานเขียนของเขา อาทิ เรื่อง “เส้นชื่อไท่ไท่” เรื่อง “ตุ๋นชื่ออีฟูเหริน” และ เรื่อง “หลูรู่ย” ต่างก็มีเนื้อหาในเชิงเสียดสีสังคมเมือง วิเคราะห์วิถีชีวิตของผู้หญิงและผู้ชายชนชั้นสูงที่อาศัยในสังคมเมืองว่าเป็นสังคมที่ “เน่าเฟะ” และมองว่าคนพวกนี้เป็นพวกเฉยเมย เห็นแก่ตัว สรุ่ยสรุ่ย (หลัวฟาน และเจินฟาง, 2560, น. 48) ด้วยเหตุนี้ เมื่อนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ ผู้เขียนบทจึงใช้กลวิธีปรับมุมมองในการเล่าเรื่องที่พลิกความคาดหมายของผู้ชม โดยนำเสนอเรื่องราวของปัจเจกบุคคล ให้ความสำคัญกับความก้าวหน้า ค่านิยมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายในสังคมจีนเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมสมัยใหม่ เปิดโอกาสให้ผู้หญิงและผู้ชายออกมาสู่สาธารณะมากขึ้น และตอนปิดเรื่องผู้เขียนบทได้เปลี่ยนบทบาทตัวละครชุนกวนตอนโตให้เป็น “นักเรียนชาย” เข้าเรียนในระบบโรงเรียน รับแนวคิดแบบสมัยใหม่ เข้าหาสังคมและแสดงความปรารถนาที่จะกำหนดชีวิตด้วยตัวเอง (ดูภาพที่ 8)

ภาพที่ 8 ชุนกวนตอนเป็นนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงในเมือง (นาที่ที่ 12:28:06)

สรุปผลการวิจัย

บทความวิจัยฉบับนี้ศึกษาการสะท้อนปัญหาสังคมจีนผ่านการดัดแปลงเรื่องสั้น “เซียวเซียว” ของเสียนฉิงเหวิน สู่อภยพนตร์ “เซียงหนี่วเซียวเซียว” ผลจากการศึกษาพบว่าภยพนตร์เรื่องนี้ใช้กลวิธีปรับองค์ประกอบการเล่าเรื่อง เพื่อสะท้อนปัญหาของสังคมจีนระบบศักดินาได้อย่างสมเหตุสมผล

ประเด็นแรก ผู้เขียนบทใช้กลวิธีการปรับองค์ประกอบการเล่าเรื่องเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจลักษณะเด่นของภยพนตร์ โดยนำโครงเรื่องและตัวละครบางตอนมาจากเรื่องสั้น เซียวชิวกับตงเซิง (巧秀与冬生) เพื่อสะท้อนมายาคติของการเป็น “หญิง” คือ การรับเอากฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดว่าผู้หญิงเกิดมาทำหน้าที่ ลูกสาว ภรรยา และแม่ เพื่อรับรองระบบสังคมชาย โดยขาดอำนาจ สิทธิ เสรีภาพที่จะกำหนดชะตาชีวิตของตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี ตั้งยืนยอง (2553) ที่ได้วิเคราะห์ความคิดเกี่ยวกับการศึกษาของสตรีสมัยจารีตในสังคมจีนไว้ว่า การศึกษาสมัยจารีตของสังคมจีนมีสาระตตะ วัตถุประสงค์และกำหนดผู้เรียนที่ชัดเจน อีกทั้งเป็นนโยบายการศึกษาที่มี “ผู้ชาย” เป็นศูนย์กลาง ส่วนการศึกษาของสตรีจีน คือ การศึกษาภายในครอบครัว ที่ถ่ายทอดกันระหว่างสตรี สิ่งที่มาตราและญาติพี่น้องของสตรีหรือบรมสั่งสอนให้ กับเด็กหญิงชาวจีนนั้นมีปรากฏอยู่ในคัมภีร์จารีต คือ การปฏิบัติตนตามหลัก “สามค้อยตาม ลีคุณธรรม” และการศึกษาของสตรีจีนเป็นการศึกษานอกระบบ มีมารดาเป็นครู มีบ้านเป็นห้องเรียน มีเป้าหมายเพื่อสร้างสตรีให้เป็นลูกสาวที่กตัญญู ภรรยาที่ฉลาด และมารดาที่ประเสริฐ

ประเด็นที่สอง ผู้เขียนบทเพิ่มฉากและสร้างเหตุการณ์ต่าง ๆ ในภยพนตร์ที่เผยให้เห็นธาตุแท้ของสังคมจารีตที่บีบคั้นจิตใจของ “คนปรกติ” ให้กลายเป็นคนที่มีบุคลิกภาพผิดปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของภรดา เชียงจิ่ง (2557) ซึ่งได้วิเคราะห์ปัญหาสังคมศักดินาจีนยุคสาธารณรัฐที่สะท้อนผ่านบุคลิกภาพของตัวละครในเรื่องสั้น “บันทึกประจำวันของคนบ้า” ของหลู่ชวี่น ประเด็นเรื่องมนุษย์กับสัญชาตญาณทางเพศไว้ว่า เมื่อตัวละครไม่สามารถแสดงออกทั้งความรักและ

ความต้องการทางเพศอย่างอิสระอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ได้ จึงส่งผลให้ตัวละครมีสภาพจิตใจซึมเศร้าหดหู่ มีพฤติกรรมเก็บกดขัดแย้งในจิตใจ พฤติกรรมผิดปกติเหล่านี้ล้วนมีสาเหตุมาจากกรอบและขนบจารีตที่กดทับ “ความเป็นมนุษย์” เอาไว้

ประเด็นที่สาม เนื่องจากเรื่องสั้น “เซียวเซียว” เป็นเรื่องราวที่ปรากฏต้นยุคสาธารณรัฐจีน เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านของสังคมระบบเก่าไปสู่สังคมสมัยใหม่ ผู้เขียนบทจึงใช้กลวิธีปิดเรื่องแบบพลิกความคาดหมายของผู้ชม โดยการเปลี่ยนบทบาทตัวละครชุนกวนให้กลายเป็น “นักเรียนชาย” ให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าตามแบบตะวันตก เข้าหาสังคม รับแนวคิดแบบสมัยใหม่ แสดงความปรารถนาที่จะกำหนดชีวิตด้วยตัวเอง สอดคล้องกับอุดมการณ์ของเหล่าปัญญาชนในยุคนี้ที่ต้องการให้มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน แตกต่างจากการปิดเรื่องในวรรณกรรมต้นฉบับ นอกจากนี้ไม่ได้ปรับบทบาทตัวละครชุนกวนแล้ว ยังใช้กลวิธีการปิดเรื่องแบบมีความสุขตามสไตล์การเขียนของผู้แต่ง ที่ไม่ติดกับประเพณีโบราณคร่ำครึ

อภิปรายผลการวิจัย

เนื่องจากวรรณกรรมต้นฉบับมีขนาดสั้นและขาดความสมเหตุสมผล เมื่อดัดแปลงเป็นภยพนตร์ที่มีการดำเนินเรื่องความยาวประมาณ 90 นาที จึงจำเป็นต้องปรับองค์ประกอบการเล่าเรื่อง เพื่อให้มีเนื้อหา สอดคล้องกับสภาพสังคมในอดีต ดีความการเล่าเรื่องใหม่ แต่ยังคงแก่นเรื่องเดิมเอาไว้ การศึกษาการสะท้อนปัญหาสังคมจีนผ่านการดัดแปลงเรื่องสั้นสู่อภยพนตร์ “เซียงหนี่วเซียวเซียว” สอดคล้องกับแนวคิดการดัดแปลงของนัทธนัย ประสานนาม (2564) ที่ว่าการดัดแปลงเรื่องสั้นสู่อภยพนตร์ ต้องอาศัยเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทอันหลากหลาย ในการดัดแปลง เช่น การปรากฏของตัวละครจากวรรณกรรมเรื่องหนึ่งในวรรณกรรมอีกเรื่องหนึ่ง หรือการอ้างถึงชื่อข้อความ เหตุการณ์ ตัวละคร ฉากห้องเรื่อง หรือเหตุการณ์จากตัวบทในสื่อประเภทเดียวกันหรือต่างประเภท เพื่อให้ภยพนตร์มีความซับซ้อนมากกว่าเรื่องสั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้
ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาปัญหาสังคมจีนจากสื่อภาพยนตร์ที่ดัดแปลงมาจากวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ในชั้นเรียนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาโดยนำแนวคิด ทฤษฎีประพันธ์กรรม มาวิเคราะห์การดัดแปลงภาพยนตร์ “เซียงหนี่ว” เชี่ยวเซียว”

เอกสารอ้างอิง

- กรรณัฐา เมธีรัตนไพศาล. (2557). “ห้องเหล็ก” จินตภาพในผลงานเรื่องตะโกนก้องและละล้าละลัง. *วารสารจีนศึกษา*, 7(1), 1-14.
- โจว อี้ผิง (周抒枰). (2562). จากนวนิยายสู่ศิลปะภาพยนตร์ ศึกษาภาพยนตร์ของเซี่ยเฟย (*小说转换为电影艺术: 谢飞电影研究*). (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการละครและอุปรากรจีน มหาวิทยาลัยครูเซี่ยงไฮ้) (硕士学位论文, 戏剧戏曲学, 上海师范大学).
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2561). *ประวัติศาสตร์จีน ค.ศ. 1900-1949*. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.
- ซา เป๋ยอิง. (沙贝瀛). (2564). ความเรียบง่ายกับการไร้อารยะของชีวิตในสังคมชนบทแบบดั้งเดิมของเส้นฉงเหวิน กรณีศึกษาเรื่องสั้น “เซียวเซียว” (沈从文笔下乡土社会原始生命的单纯与蒙昧: 以《萧萧》为例). *วารสารจีนจี้อี (新纪实)*, (21), 6-9.
- ต้องรัก จิตบรรเทา. (2560). บุคลิกภาพตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 10(2), 275-285.
- นันทนัย ประสานนาม. (2564). *เขียนด้วยเงา เล่าด้วยแสง: วรรณกรรมกับการดัดแปลงศึกษา*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- พัชนี ตั้งยีนยง. (2553). มรรคแห่งปัญญา: สตรีจีนกับการเข้าสู่การศึกษาสมัยใหม่. *วารสารอักษรศาสตร์*, 39(1), 217-245.
- ภาวิณี บุนนาค. (2563). *รักนวลสงวณลลิตี*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ภุรดา เชียงจิ่ง. (2557). บุคลิกภาพผิดปกติของตัวละครในวรรณกรรมจีนสมัยขบวนการวัฒนธรรมใหม่ (ค.ศ. 1918-1924). *วารสารอักษรศาสตร์*, 36(2), 179-203.
- मितเตอร์ รานา. (2562). *ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: บุ๊คสเคป.
- ยศ สันตสมบัติ. (2559). *พรอียด์และพัฒนาการของจิตวิเคราะห์: จากความฝันสู่ทฤษฎีสังคม*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เย่ ชง. (2557). ความโดดเด่นของนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน. *วารสารพิมพ์สาร*, 10(1), 93-100.
- รัชกฤษ วงษ์วิลาศ. (2563). ภาพแทน “ความเป็นอื่น” ของผู้หญิง: สำนึกสตรีกับความป่วยไข้ในวรรณกรรมจีนสมัยใหม่. *วารสารจีนศึกษา*, 13(1), 1-37.
- รัชกฤษ วงษ์วิลาศ, สุดาวดี ถาวงษ์กลาง, ปกรณ์ ลิ้มปนูสรณ์, นิชา โชควิญญู, กมลชนก โตสงวน, อรณิศา อรุณีพัฒน์พงศ์, ..., อรณิชา แซ่จัน. (2562). *เกิดใหม่ในกองเพลิง*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ศิริพร ดาบเพชร. (2556). *ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่ จากคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงปัจจุบัน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สยง หงเฮ่ว และซู หย่ง (熊宏悦, 苏勇). (2563). วิเคราะห์ความหมายโคกนาฏกรรมในภาพลักษณ์ของสตรีจาก “เซียวเซียว” กรณีศึกษาตัวละครเซียวเซียวกับนักเรียนหญิง (浅析《萧萧》中女性形象的悲剧意义: 以人物萧萧和女学生为例). *มาสเตอร์พีซส์ รีวิว (名作欣赏)*, (1), 99-101.
- สิทธิพล เครือรัฐติกาล. (2555). *ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ขวานอ่าน.

- สุมาลี มหณรงค์ชัย. (2562). อาชีวิกะในอินเดีย: ศึกษาวิถีชีวิตและแนวทางปรัชญาของอาชีวิกะ. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 41(1), 168-184.
- หยางป้อ. (2558). การเลือกสรรของยุคสมัยที่ต่างกัน-โดยวิเคราะห์การดัดแปลงบทละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ จากผลงานคลาสสิกวรรณกรรมสมัยใหม่ของจีน. *วารสารจีนศึกษา*, 8(2), 101-134.
- หลัวฝาน และเฉินฟาง (罗璠,陈芳). (2560). วิเคราะห์ความงามของสตรีในนวนิยายของเลิ่นฉงเหวิน (试析沈从文小说女性形象的审美意蕴). *วารสารวิชาการสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ไห่หนาน (海南师范大学学报社会科学版)*, 30(4), 48-54.
- หวัง หลินกั๋ง (王林刚). (2552). บทกวีความทุกข์ของชีวิต กรณีศึกษา “เซียวเซียว” ของเลิ่นฉงเหวิน (苦难人生的诗意书写:读沈从文的《萧萧》). *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยซานซีต้าถง (山西大同大学学报)*, 23(4), 62-64.

